

Krig eller fred

Den spänning i världen som genom Koreakrisen skärptes för ett halvår sedan och ytterligare stegrades genom den kinesiska aktionen i slutet av november när i dessa dagar sin yttersta förtätning. Förslagen om vapenvila och förhandlingar, stödda bland annat av de fria asiatiske staterna, har avslagits, och det är möjligt att den kinesiska armén just nu inleder den andra offensiv som för över kampen till Syd-Korea och ställer USA och FN på ett avgörande prov. De tre alternativ som framträder starkast är: en total seger för angriparna i Korea, vare sig genom rent militära framgångar eller motståndarnas eftergifter, en uppgörelse som åtminstone bevarar något av vad USA och FN strävat till och ett allmänt krig.

Vid hotande lägen förr i tiden brukade man särskilt vid julen i tal och skrift be om fred och uppmåna till fred; ord och tankar ur kristendomens arsenal användes för att lugna opinionerna och påverka de styrande. Denna hållning var naturlig och inte utan reell betydelse. Man visste sig då kunna anknyta till gemensamma värderingar, man visste att varje statsledning inför sitt folk måste rättfärdiga sitt handlande utifrån dessa värderingar. Viljan och förmågan att låta ändamålet helga medlen, att konstruera ett vackert mål och att placera även avskrämda handlingar som steg för vinnandet av dessa mål har visserligen alltid funnits. Men ett utrymme fanns för avvägning och uppgörelse från samma utgångspunkter.

Genom de totalitära regimerna har situationen i grund förändrats. Kommunismen — liksom nazismen — känner sig föra ett krig som kan avslutas blott med en fullständig och universell seger; det öppna kriget, kriget med vapen, är blott en speciell fas i kampen för världsherraväldet. I bästa fall — för de ideella kommunisterna — ter sig målet så högt att alla medel är prisvärda då det gäller att nå det; genom den ideologin ingående föreställningen att motståndarna är lika sammansvetsade, målmedvetna och hänsynslösa uppnås en total samsvetslöshet. "Så länge kapi-

talism och socialism existerar, kan vi inte leva i fred; till slut måste den ena eller den andra segra — ett sorgkväde kommer att sjungas över Sovjetrepubliken eller över världskapitalismen", förklarade Lenin; Stalin har uttalat att det kommunistiska partiets syfte är "att utnyttja alla stridande intressen inofn de omgivande kapitalistiska grupperna och styrelserna för att undergräva ka-

pitalismen". Och med kapitalism menas här inte den ordning mot vilken Marx en gång riktade en i mycket befogad kritik — utan den moderna, ofta av socialdemokrater styrda, av utjämning och sociala reformer präglade demokratin, oändligt överlägsen Sovjetregimen, inte blott genom sin politiska frihet, utan också genom sin levnadsstandard och sin humanitet.

Med denna skärva i ögat ses hela den moderna historien som en förberedelse till Harmageddon, till den sista avgörande striden, ja, som ett fortlöpande, i rådsalar och fabriker lika väl som på slagfältet utkämpat Harmageddon. Alla lögner, alla löftesbrott, alla förräderier är tillåtna. Och de som avgör vilka medel man i varje särskilt fall bör begagna, vilken politik som bäst leder till målet, är en liten grupp av konspiratörer mot världen i Moskva — nu härskare över bortåt en tredjedel av jordens befolkning. Därför är snabba växlingar i taktiken möjliga; 1939—1941 samverkade man med Hitler, vilket inbragte Baltikum och delar av Balkan, Polen och Finland; 1941—1945 allierade man sig med västern och tog hem nya stycken ur Europa som pris; nu är man stark nog — och de hotade staterna nog varnade — för att aggression utan allianser med stater utanför den kommunistiska kretsen skall vara dagens lösen.

En styrka som avskräcker angriparen eller en underkastelse som gör angrepp överflödigt — det blir i detta läge de fria folkens alternativ. I det hela har parollen fred genom sammanhållning vunnit gehör under de senaste åren. Men vi har fått många påminnelser om hur svår den vägen är, hur många hinder som möter. USA — kärnan i all samverkan — står visserligen fast vid sin nya internationalism, men de röster som höjs för en reträtt från Europa har blivit starkare, icke minst inför de tvister och den tveksamhet som möter i den gamla världen. I varje europeisk stat tenderar de kortfristiga och speciella intressen som varje folk företräder att undanskymma de permanenta men mindre påtagliga intressen som är gemensamma för alla. Den franska planen på franskt-tyskt industriellt samarbete i Västeuropa möts av motstånd i England; planen på Västtysklands inlemmande i den nya militära organisationen möter oro i Frankrike. Inför varje kris stegras samarbetsviljan, i varje skede av avspänning tenderar den att slappna — trots insikten om att avspänningen i vår tid blott är en andhämtning före nya aktioner från östern.

Trots allt finns det starka skäl att hoppas på den allmänna fredens bevarande. Ryssland kan

måhända vid ett krig erövra större delen av Västeuropa, men få tvivlar på att USA segrar. Just därför är det emellertid ofrånkomligt att det allmänna kriget framstår som en risk, en fara för de kommunistiska angriparna vid ett visst mått av utmanande aggressivitet inom ett lokalt begränsat område. En rad fria stater har redan blivit

Rysslands byte — folk håller nästan på att glömma att dessa stater en gång varit fria. För varje stycke av den fria världen som uppslukas blir de kvarlevandes läge farligare, deras undergång mera sannolik. Den vargflock som nu är på jakt låter sig inte mättas med delar av världen — den kräver allt.